T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

2022 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI 2022 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU **1**

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2022 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU **23**

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

2022 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 11
7. DENETİM BULGULARI 11
8. EKLER 22

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2022 yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu 4
Tablo 2: Bağlı ve İlgili Kuruluşlara Yapılan Hazine Yardımı Tablosu 5
Tablo 3: 2022 yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu 6
Tablo 4: Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL) 7

KISALTMALAR

AB : Avrupa Birliği

DAP : Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

DOKAP : Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

EBYS : Elektronik Belge Yönetim Sistemi

GAP : Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

IPA : Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı

KİKS : Kamu İç Kontrol Standartları

KOP : Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

KOSGEB : Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

TCMB : Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

TOKİ : Toplu Konut İdaresi Başkanlığı

TUA : Türkiye Uzay Ajansı

TÜBA : Türkiye Bilimler Akademisi

TÜBİTAK : Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu

YBS : Yönetim Bilgi Sistemi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Bakanlığın Sanayi Sitelerinden Olan ve Vadesinde Tahsil Edilemeyen Bazı Alacaklarının İlgili Hesaplarda İzlenmemesi

2. Hizmet Binası Yapım Bedeli Olarak Döner Sermaye Bütçesinden Yapılan Ödemenin Bakanlık Mali Tablolarında Yer Almaması

3. İdari Para Cezalarından Yapılan İndirimlerin Muhasebeleştirilmemesi

4. Bakanlık Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Personel Adına Açılan Avans ve Kredilerin Zamanında Mahsup Edilmemesi

2. Tek Hazine Cari Hesabının Bakiye Vermesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Bakanlık, 10.07.2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve 14.04.2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 59 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre faaliyetlerini yürütmektedir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (I) sayılı cetveldeki genel bütçe kapsamındaki kuruluşlar arasında yer almakta olup, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabidir.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde (59 sayılı Kararnameyle değişik) düzenlenen Bakanlığın görev, yetki ve sorumlulukları ana hatlarıyla aşağıda belirtilmiştir:

• Sanayiye yönelik politika önerileri ve stratejiler oluşturmak, sanayi stratejilerine ilişkin uygulamaları izlemek, yerli üretimin ve teknolojik kabiliyetlerin geliştirilmesi amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarının faaliyetleri arasında eşgüdümü tesis etmek,

• Yüksek katma değerli ve kritik teknolojik ürünlerin milli ve özgün imkânlarla geliştirilmesi ve yüksek teknoloji ürünlerinin yerli olarak üretilmesi ile ulusal düzeyde teknolojik atılımı hedefleyen Milli Teknoloji Hamlesinin temel hedefler, odak alanlar, yol haritaları gibi esaslarını belirlemek, bu esasların uygulanmasını sağlayacak tedbirler almak,

• Bilimsel ve teknolojik gelişim, ekonomik kalkınma, toplumsal refah ve milli güvenlik hedefleri doğrultusunda, bilim, teknoloji ve yenilik politikalarının belirlenmesi için ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak,

• Ekonominin verimlilik esaslarına uygun olarak geliştirilmesi amacıyla, verimlilik politika önerileri ve stratejileri oluşturmak, sanayi işletmelerinin verimliliğini artırmaya yönelik çalışmalar yapmak, temiz üretim ve verimlilik projelerini desteklemek,

• Ekonomik etki düzeyi yüksek ve birden çok sektörde gelişimi hızlandırma potansiyeline sahip ileri teknolojiler ile büyük veri, yapay zekâ, siber güvenlik gibi kritik alanlarda bireylerin ve işletmelerin ar-ge ve üretim yetkinliklerinin artırılması amacıyla politika önerileri ve stratejiler oluşturmak,

• Uzay ve havacılık sanayisinin geliştirilmesi ve bu alandaki birikimlerden diğer

sektörlerin de yararlanabilmesini sağlamak amacıyla gerekli koordinasyonu sağlamak,

• Bireylerin ve işletmelerin dijital dönüşümüne ve ulusal düzeyde dijital ekonominin geliştirilmesine yönelik politika önerileri ve stratejiler oluşturmak, bu stratejilerin uygulanması konusunda kamu, özel sektör, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları gibi paydaşlar arasında işbirliği ve eşgüdümün tesis edilmesine yönelik tedbirler almak, dijital ekonomi ve dijital dönüşüm ekosisteminin geliştirilmesi amacıyla program ve projeler yürütmek,

• Organize sanayi bölgesi, endüstri bölgesi, teknoloji geliştirme bölgesi, serbest bölge ve sanayi siteleri için kullanılabilir yatırım alanlarını belirlemek, mekânsal strateji planları, çevre düzeni planları ve 1/25.000 ölçekli nazım imar planlarında sanayi alanlarına ilişkin görüş vermek,

• Organize sanayi bölgeleri ve endüstri bölgelerinin planlanmasına, kuruluşuna, yapılaşmasına ve işleyişine ilişkin mevzuatla verilen görevleri yapmak; organize sanayi bölgelerini ve sanayi sitelerini mevzuatta belirlenen kapsamda kredi ile desteklemek,

• Bilimsel, endüstriyel ve yasal metroloji alanlarında politika önerileri ve stratejiler geliştirmek, bunların uygulanmasını sağlamak; kalibrasyon, muayene, belgelendirme ve doğrulamaya ilişkin düzenlemeler yapmak,

• Yatırım teşviklerinin ülke ekonomisi yararına etkin bir şekilde düzenlenmesini temin amacıyla ihtiyaç duyulan mevzuatın hazırlanmasına yönelik çalışmalar yapmak; yatırım teşvik uygulamalarını yürütmek, takip etmek ve değerlendirmek,

• Ülkenin ekonomik kalkınmasında gereksinim duyulan uluslararası doğrudan yatırımların ve bu yatırımlardan beklenen faydaların artırılması amacıyla Bakanlığın görev alanına giren konularda politikaların belirlenmesine katkı sağlamak,

• Bölgesel gelişmeye yönelik politika önerileri ve stratejiler oluşturmak, program ve projeler geliştirmek; bunların uygulanmasını sağlamak, izleme ve denetimini yapmak,

• Kalkınma ajanslarının ve bölge kalkınma idaresi başkanlıklarının koordinasyonunu sağlamak, bunlarla ilgili iş ve işlemleri yürütmek ve denetimlerini yapmak,

• Cumhurbaşkanınca belirlenen ekonomik ve sosyal hedefler doğrultusunda, sanayi ve teknoloji alanlarında gelişime katkı sağlamak üzere, küresel, ulusal ve bölgesel düzeyde analiz ve araştırmalar yapmak,

• Milli Teknoloji Hamlesi hedefleri doğrultusunda ilgili paydaşlarla işbirliği içerisinde, teknoloji geliştirme ile bireylerin ve işletmelerin dijital dönüşümü konularında bireysel yetkinlikler ile toplumsal bilinç ve kültürün gelişmesine yönelik faaliyetlerde bulunmak.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı; merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlardan meydana gelmektedir. Bakanlığın 81 ilde Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlükleri bulunmaktadır. Bakanlığın hizmet birimleri şunlardır:

a) Sanayi Genel Müdürlüğü,

b) Milli Teknoloji Genel Müdürlüğü,

c) Stratejik Araştırmalar ve Verimlilik Genel Müdürlüğü,

ç) Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü,

d) Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü,

e) Metroloji ve Sanayi Ürünleri Güvenliği Genel Müdürlüğü,

f) Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü,

g) Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü,

ğ) Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü,

h) Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü,

ı) Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü,

i) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı,

j) Strateji Geliştirme Başkanlığı,

k) İç Denetim Birim Başkanlığı,

l) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı,

m) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği,

n) Özel Kalem Müdürlüğü.

Türk Patent ve Marka Kurumu ve Bölge Kalkınma İdareleri (GAP, DAP, DOKAP, KOP) Bakanlığın bağlı kuruluşları, Kalkınma Ajansları ise Bakanlığın koordinasyon sorumluluğundaki kuruluşları arasında yer almaktadır. Ayrıca Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, Türk Standartları Enstitüsü, Türkiye Bilimler Akademisi, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kuruluşu ve Türkiye Uzay Ajansı Bakanlığın ilgili kuruluşlardır.

Bakanlığa insan kaynakları ihtiyacının karşılanmasına yönelik tahsis edilen açıktan ve naklen atama kontenjanına ek olarak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4'üncü maddesinin (B) fıkrası hükmü, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Kanunu, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ve 02.01.2014 tarihli ve 2014/5780 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik hükümleri kapsamında atamalar gerçekleştirilmektedir.

31.12.2022 tarihi itibarıyla Merkezde 1.933 personel, taşrada 2.148 personel, yurtdışında 1 personel olmak üzere Bakanlık'ta toplam 4.082 personel görev yapmaktadır. 4.082 personelin 3529'u memur, 9'u sözleşmeli bilişim personeli, 277'si 4/B sözleşmeli personel, 11'i sözleşmeli personel, 255'i sürekli işçi ve biri de idari hizmet sözleşmeli personel olarak çalışmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı genel bütçe kapsamındaki bir idaredir. Bakanlığa 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 14.821.344.000 TL ödenek tahsis edilmiştir.

Bakanlığın 2022 bütçe gider ve gelirleri aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 1: 2022 yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

ÖDENEK TÜRÜ	BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ (TL)	YIL İÇİNDE EKLENEN/ DÜŞÜLEN	TOPLAM ÖDENEK (TL)	YIL SONU GERÇEKLEŞEN HARCAMA (TL)	GEÇEKLEŞ. ORANI (%)

Personel Giderleri	464.547.000	221.014.735	685.561.735	684.663.425	100
SGK Devlet Primi Giderleri	72.105.000	33.688.325	105.793.325	105.455.901	100
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	63.243.000	55.673.000	118.916.000	107.474.347	90
Cari Transferler	7.762.029.000	3.676.926.679	11.438.955.679	10.899.252.858	95
Sermaye Giderleri	363.251.000	-251.930.431	111.320.569	96.006.357	86
Sermaye Transferleri	4.813.668.000	4.432.781.650	9.246.449.650	9.238.574.044	100
Borç Verme	1.282.501.000	1.857.592.628	3.140.093.628	3.105.261.944	99
TOPLAM	**14.821.344.000**	**10.025.746.586**	**24.847.090.586**	**24.236.688.876**	**98**

Bütçe Kanunu ile Bakanlığa tahsis edilen 14.821.344.000 TL ödenek, yıl içerisinde yapılan revizyonlarla 24.847.090.586 TL'ye yükseltilmiştir. Bu ödeneğin 24.236.688.876 TL'si harcanmış olup, yılsonu itibarıyla gerçekleşme oranı %98'dir.

Tablo 2: Bağlı ve İlgili Kuruluşlara Yapılan Hazine Yardımı Tablosu

BAĞLI/ İLGİLİ KURULUŞLAR	CARİ TRANSFERLER (05.2) TOPLAMI (TL)	SERMAYE TRANSFERLERİ (07.3) TOPLAMI (TL)	TOPLAM (TL)
TÜBİTAK	4.541.082.650	4.962.037.000	9.503.119.650
TÜBA	31.934.380	5.000.000	36.934.380
KOSGEB	2.212.597.860	15.000.000	2.227.597.860
TUA	48.602.840	818.708.000	867.310.840
GAP	76.589.690	297.696.356	374.286.046
DAP	10.031.325	351.028.491	361.059.816
KOP	8.452.910	337.890.000	346.342.910
DOKAP	12.960.210	510.018.000	522.978.210
TOPLAM	**6.942.251.865**	**7.297.377.847**	**14.239.629.712**

2022 yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosunun Cari Transferler ve Sermaye Transferleri tertibinde yer alan "Yıl Sonu Gerçekleşme" tutarlarından, bağlı ve ilgili kuruluşlara yapılan Hazine yardımları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Buna göre, Bakanlık bütçesinin Cari Transferler ekonomik kodundan 6.942.251.865 TL, Sermaye Transferleri ekonomik kodundan 7.297.377.847 TL olmak üzere toplam 14.239.629.712 TL Hazine yardımı yapılmıştır. Yıl sonu gerçekleşen toplam harcama olan 24.236.688.876 TL'den geriye kalan 9.997.059.164 TL Bakanlık tarafından harcanmıştır.

Tablo 3: 2022 yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu

E. KOD	GELİR TÜRÜ	2022 YILI GERÇEKLEŞMESİ (TL)
	BÜTÇE GELİRLERİ	**246.716.796,10**
1	Vergi Gelirleri	39.647.958,85
3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	17.336.844,20
5	Diğer Gelirler	85.934.781,66
6	Sermaye Gelirleri	0,01
8	Alacaklardan Tahsilat	103.797.211,38
	BÜTÇE GELİRLERİNDEN RET VE İADELER (-)	**(626.582,19)**
1	Vergi Gelirlerinden Ret ve İadeler	163.591,48
3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	49.244,35
5	Diğer Gelirlerden Ret ve İadeler	413.746,36
NET BÜTÇE GELİRLERİ TOPLAMI		**246.090.213,91**

Bakanlıkça Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA II) kapsamında yürütülen projelerin yaklaşık %85'i AB fonları ile karşılanırken, %15'i eş finansman olarak ulusal bütçeden karşılanmaktadır. Bu kapsamda 2022 yılında IPA II projeleri için AB fonlarından 55.510.277 Avro, ulusal bütçeden ise 6.534.934,27 Avro karşılığı 122.481.165,02 TL kaynak sağlanmıştır.

Bakanlığın 2022 yılı faaliyet sonuçları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 4: Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL)

GİDERLER TOPLAMI (A)	GELİRLER TOPLAMI (B)	İNDİRİM, İADE İSKONTO TOPLAMI (C)	NET GELİR (D=B-C)	FAALİYET SONUCU (D-A)
21.154.723.189,56	237.012.069,18	692.676,20	236.319.392,98	(-) 20.918.403.796,58

Gider toplamı 21.154.723.189,56 TL olarak gerçekleşmiştir. Net gelir toplamı 236.319.392,98 TL olup, faaliyet sonucu (-) 20.918.403.796,58 TL olarak gerçekleşmiştir.

Bakanlık bünyesinde 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 409/A maddesine istinaden "Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi" kurulmuş olup, Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği 03.09.2021 tarihli 31587 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. İşletmeye kendi kaynaklarından karşılanmak üzere 100.000.000 (Yüz milyon) Türk Lirası sermaye tahsis edilmiştir. İşletmenin sermaye kaynakları döner sermaye faaliyetlerinden elde edilecek kârlardan, bağış ve yardımlardan oluşmaktadır. Döner Sermaye İşletmesi 01.01.2022 tarihinde faaliyete geçmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Bakanlık, genel bütçe kapsamındaki bir kamu idaresi olması nedeniyle, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'ne ve 5018 sayılı Kanun'un muhasebe işlemlerini içeren maddelerine tabidir. Muhasebe hizmetleri Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

5018 sayılı Kanunun 49' uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkrasına göre;

Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkililerine kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.

Çerçeve hesap planı ile düzenlenecek mali raporların şekil, süre ve türleri Kanun'un 49 ve 50 inci maddelerine dayanılarak düzenlenip Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir. Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde; uygulanacak muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenlemeler içeren Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği' ne göre yürütülmektedir.

Bu düzenlemelere göre; muhasebe sistemi tahakkuk esaslıdır. Mali yıl esasına göre tutulmaktadır. Kamu İdaresinin bütün varlık ve yükümlülükleri, gelir ve giderleri ile garantileri gibi tüm mali işlemlerini kapsar.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esasların 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu

idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. Kurumda "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi, hassas görevlere ilişkin prosedürler ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan ve performans programı zamanında yayımlanmış olup, içerik açısından ilgili düzenlemlerle uyumludur. Kurum tarafından iç kontrol riskleri tam ve doğru şekilde belirlenmiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma yapılmış olup, bu kapsamda risklerin gerçekleşme ihtimali ve olası etkileri belirlenerek önem düzeyine göre sınıflandırılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından görev ve yetkilerin belirlenmesi amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmış ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yapılan yetki devirleri mevzuata uygun olarak yapılmış; bu kapsamda yapılan görevlendirmeler, farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. Belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak oluşturulmuş ve işletilmiştir. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol

Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

Kurumun tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, her yıl değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.

Bakanlıkta 2022 yılı itibarıyla 11'i dolu olmak üzere toplam 20 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır.

İç Denetim Birimi Başkanlığı yürüttüğü denetim ve danışmanlık faaliyetleri kapsamında iç kontrol sisteminin değerlendirilmesine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları yapmaktadır.

İç kontrol sistemine ilişkin yürütülen faaliyetler ve ulaşılan sonuçlar değerlendirildiğinde; Bakanlığın iç kontrol sistemi gelişiminin yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmaları uygulamasının yerleştiği, uyum eylem planları ile kontrol ortamının sağlandığı, risklerin yönetimi ve kontrol faaliyetlerinin geliştirilmesi ve uygulanmasına ilişkin gerekli çalışmaların etkili bir şekilde yürütüldüğü değerlendirilmiştir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bakanlığın Sanayi Sitelerinden Olan ve Vadesinde Tahsil Edilemeyen Bazı Alacaklarının İlgili Hesaplarda İzlenmemesi

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın bazı Sanayi Sitelerinden olan alacaklarının vadesinde tahsil edilemediği, 137 Takipteki Kurum Alacakları hesabına aktarılarak takibe alınması gereken söz konusu alacakların 2022 yılsonu itibarıyla 132 Nakit Olarak Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabında kayıtlı bulunduğu görülmüştür.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesine Organize Sanayi Bölgeleri ve Sanayi Sitelerinin projelerinin kredilendirilmesinde kullandırılmak amacıyla tahsis edilen ödenekler, "Organize Sanayi Bölgeleri ve Sanayi Siteleri Projeleri ve Ödeneklerinin Kullanımı ve Kredilendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar"da belirlenmiş olan hükümler çerçevesince kullandırılmaktadır. Kredi tutarları, Bakanlık tarafından gider kaydedilmek suretiyle, anlaşmalı Bankaya aktarılmaktadır.

Anılan Usul ve Esasların 14'üncü maddesine göre; borçlu olan Organize Sanayi Bölgeleri ve Sanayi Sitelerinin kredi taksitlerinin vadesinde tahsil edilmesi esastır. Söz konusu madde çerçevesinde taksitlerden birinin vadesinde ödenmemesi durumunda borcun tamamı muaccelliyet kazanmakta, bu tarihten itibaren borç bakiyesinin tamamının tahsili amacıyla gerekli işlemlerin başlatılması gerekmektedir.

Organize Sanayi Bölgeleri ve Sanayi Siteleri Projeleri ve Ödeneklerinin Kullanımı ve Kredilendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın 19'uncu maddesinde kredilerin geri dönüşü ve erteleme koşulları düzenlenmiştir. Söz konusu maddeye göre Bakanlığın uygun görmesi durumunda; borçlarını ödeyememiş sanayi sitelerinin talepleri halinde, vadesi geçmiş anapara ve faiz borç taksitleri, müteakip taksitlere eşit şekilde ilave edilerek en fazla dört yıllık süre için yeniden yapılandırılabilmektedir.

2022 yılsonu itibarıyla iki tane Sanayi Sitesine ilişkin olan alacak, tahsil edilememiş ve takip hesaplarına alınarak kanuni takip süreci başlatılmıştır. İncelemelerde; başka çeşitli il ve ilçelerde yer alan Sanayi Sitelerinden olan alacakların da vadesinde tahsil edilemediği, bu alacaklara ilişkin geçerli olan bir erteleme veya yeniden yapılandırma kararı bulunmadığı, ilgili sitelere belirli aralıklarla tekit yazısı yazıldığı halde bu tutarların henüz ilgili hesaplara aktarılarak izlenmediği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde; dönen varlıklar ana hesap grubu içinde yer alan kurumca verilen borçlardan alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan vade sonunda tahsil edilemeyenler ile çeşitli nedenlerle muaccel hale gelen kurum alacaklarının anapara tutarları ve

bu tutarlara ilişkin olarak hesaplanan işlemiş faiz alacaklarının, ilgili düzenlemeler çerçevesinde 137 Takipteki Kurum Alacakları hesabına aktarılarak takibe alınacağı belirtilmiştir.

2023 yılı içinde düzeltme kayıtlarının yapıldığı kurum tarafından belirtilmiş olsa da söz konusu kayıtlar 2023 yılında yapılmış olması nedeniyle ilgili hesapta bulunması gereken tutar 2022 yılı mali tablolarında yer almamaktadır.

Organize Sanayi Bölgeleri ile Sanayi Sitelerine verilmiş olan borçlardan vadesinde tahsil edilemeyenlerin Bakanlık tarafından tespit edilerek ilgili düzenlemeler çerçevesinde 137 Takipteki Kurum Alacakları hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Hizmet Binası Yapım Bedeli Olarak Döner Sermaye Bütçesinden Yapılan Ödemenin Bakanlık Mali Tablolarında Yer Almaması

Ana hizmet binası yapımına ilişkin olarak Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ile imzalanan protokol kapsamında 2022 yılında yapılan mahsuplaşma işlemi sonucu hesaplanan tutarın Döner Sermaye İşletmesi tarafından karşılandığı, ancak bu tutarın Bakanlığın mali tablolarına yansıtılmadığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Kayıt zamanı, kamu gelir ve giderleri ile bütçe gelir ve giderlerinin yılı" başlıklı 16'ncı maddesinde; bir ekonomik değerin yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirileceği ifade edilmektedir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin maddi duran varlıklar hesap grubuna ait işlemlerin açıklandığı 170'inci maddesinde; edinilen maddi duran varlıkların maliyet bedeli ile hesaplara alınacağı, 252-Binalar hesabının işleyişinin açıklandığı 176'ncı maddesinde ise bütçeye gider kaydıyla satın alınan binaların maliyet bedelinin bu hesaba borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Bakanlık ile TOKİ arasında 2017 yılında akdedilen protokol çerçevesinde Ankara ili Çankaya ilçesi Karakusunlar Mahallesinde yer alan taşınmaz TOKİ'ye devredilmiştir. 2022 yılında her iki kurum arasında yapılan mahsup işlemi sonucu ortaya çıkan borç bakiyesi 4.879.743,41 TL olarak hesaplanmış, ancak mahsuplaşma işlemi ve kararlaştırılan tutar Bakanlığın muhasebe kayıtlarına alınmamıştır. Bu tutar Döner Sermaye İşletmesi bütçesinden karşılanarak genel yönetim gideri olarak kayıt altına alınmıştır. Ancak Bakanlığın mali tablolarında buna ilişkin herhangi bir kayda yer verilmemiştir. Dolayısıyla Bakanlığın 2022 yılı

bilançosunda 252 Binalar hesabı, olması gerekenden 4.879.743,41 TL eksik bakiye vermektedir.

Bütçede yeterli ödenek bulunmaması nedeniyle söz konusu harcamanın zorunlu olarak Döner Sermaye İşletmesi'nden karşılandığı, konuyla ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan görüş talep edildiği, verilen görüş doğrultusunda yapılan işlem neticesinde ilgili tutarın 2023 yılında Bakanlık hesaplarına alındığı kamu idaresince belirtilse de, 2022 yılı bilançosundaki eksiklik giderilememiştir.

Bakanlık mali tablolarının tam, doğru ve güvenilir bilgi sunmasını sağlamak amacıyla hizmet binası için yapılan tüm ödemelerin 252 Binalar hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 3: İdari Para Cezalarından Yapılan İndirimlerin Muhasebeleştirilmemesi

Bakanlık İl Müdürlükleri tarafından verilen idari para cezalarına ilişkin erken ödeme indirimlerinin muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

Bakanlıkça 1705 sayılı Ticarette Tağşişin Men'i ve İhracatın Murakabesi ve Korunması Hakkında Kanun, 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu, 6948 sayılı Sanayi Sicil Kanunu ve 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu hükümleri çerçevesinde gerçek ve tüzel kişilere idari para cezası uygulanmaktadır. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17'nci maddesinin altıncı fıkrasında ise söz konusu idari para cezalarının kanun yoluna başvurma süresi içerisinde ödenmesi halinde dörtte üçünün tahsil edileceğine yönelik hükme yer verilmektedir. Kanun yoluna başvuru süresi ise kararın tebliği veya tefhiminden itibaren 1 ay olarak belirlenmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 610 İndirim, iade ve iskontoları düzenleyen 397'nci maddesinde bu hesabın, kamu idarelerinin mal veya hizmet satışlarına ilişkin olarak tahakkuk eden tutarlardan yapılan indirim, iade ve iskontoların, bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben yapılan tahsilattan mevzuatı gereğince yapılan ret ve iadeler ile genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde tahakkuk ettirilen ihracatta katma değer vergisi iadesi, vergi indirimi, erken ödeme indirimi ve benzeri vergi iadesi tutarlarının izlenmesi için kullanılacağı hükmü yer almaktadır.

Uygulamada tahsil edilen idari para cezaları indirimli haliyle doğrudan 100 Kasa ve 102 Banka hesaplarıyla ilişkilendirilmekte; indirim tutarları 610 İndirim, iade ve iskontolar hesabında izlenmemektedir. 2022 yılında %25 indirimli olarak tahsil edilen idari para cezası

tutarı 19.842.009,63 TL olup erken ödeme sebebiyle indirilen tutar 6.614.003,21 TL'ye tekabül etmektedir. 610 İndirim, iade ve iskontolar hesabının yapılan indirim tutarı kadar noksan bakiye vermesi nedeniyle Faaliyet Sonuçları Tablosu doğru veri sunmamaktadır.

Piyasa gözetimi ve denetimi kapsamındaki idari para cezalarının tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yerine getirilmesini teminen Hazine ve Maliye Bakanlığı (Muhasebat Genel Müdürlüğü) tarafından sağlanan e-tahsilat sistemine entegrasyon çalışmalarının devam ettiği, bunu müteakip metroloji ve standardizasyon hizmetleri, ölçü aletleri ve sanayi sicil işlemleri ile ilgili para cezalarının da aynı sisteme alınmasına ilişkin entegrasyon çalışmalarına başlanacağı kamu idaresince belirtilmişir.

Bakanlık İl Müdürlükleri tarafından verilen idari para cezalarından kanun yoluna başvurma süresi içerisinde ödenenler için yapılan indirimlere ilişkin tutarların mali tablolarda izlenmesi sağlanmalıdır.

BULGU 4: Bakanlık Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması

Sanayi ürünlerinin piyasa gözetimi ve denetimi, metroloji ve standardizasyon hizmetleri, ölçü aletleri ve sanayi sicil işlemleri kapsamında Bakanlık il müdürlükleri tarafından uygulanan idari para cezalarına ait tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 37'nci maddesinde kamu gelirlerinin ilgili kanunlarında belirtilen usullere göre tarh, tahakkuk ve tahsil edileceği; 38'inci maddesinde ise kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanların, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumlu oldukları belirtilmektedir. Kanun'un 51'inci maddesinde ise tahakkuk esaslı bir sistem benimsenmiş olup kamu gelir ve giderlerinin tahakkuk ettirildikleri mali yılın hesaplarında gösterileceği hüküm altına alınmıştır.

Tahakkuk esası ise, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinde tanımlandığı üzere bir ekonomik değerin yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilmesini ifade etmektedir. Bu çerçevede, kamu geliri niteliğindeki idari para cezalarının tahakkuk etmesiyle birlikte muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 120 Gelirlerden Alacaklar hesabının

niteliğini düzenleyen 51'inci maddesinde, bu hesabın mevzuatı gereğince gelir olarak tahakkuk ettirilen vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirler ile bunlardan yapılan tahsilat ve terkinlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmektedir. Anılan Yönetmeliğin 53'üncü maddesinde ise hesabın işleyişi düzenlenmiş olup, buna göre ilgili servislerinden verilen gelir tahakkuku tutarları 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına borç, 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedilecektir.

Bakanlığın muhtelif kanunlar gereğince gerçek ve tüzel kişilere uyguladığı idari para cezalarının kesinleşmesi ve tahsiline ilişkin hükümler ise 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nda ve 442 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği'nde düzenlenmiştir. Anılan Kanun'un 27'nci maddesinde itiraz süresinin kararın tefhim veya tebliğinden itibaren 15 gün olduğu, bu süre içerisinde sulh ceza mahkemesine başvurulmaması halinde idari yaptırım kararının kesinleşeceği belirtilmektedir. Ödeme süresi ise (özel kanunlarda ödeme süresi belirtilmemiş ise) ilgililere tebliğden itibaren 1 ay olarak belirlenmiştir.

442 Seri No'lu Tahsilat Genel Tebliği'nde düzenlenen ödeme yeri ise idari para cezalarının kesinleşmesine göre farklılık göstermektedir. Buna göre idari yaptırım kararları genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri tarafından verilmiş ve henüz kesinleşmemiş ise muhasebe yetkilisi mutemetleri ve muhasebe birimleri (merkez muhasebe birimi, mal müdürlükleri ve defterdarlık muhasebe müdürlükleri) vasıtasıyla tahsil edilecektir. İdari yaptırım kararlarının kesinleşmesi üzerine ödemeler ise ilgili vergi dairesinin hesabının bulunduğu bankalara veya vergi dairelerine yapılacaktır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün 16.12.2019 tarihli, 90192509-210.11.02-E.561356 sayılı ve "Gelirlerin İdarelerin Kurumsal Koduna Kaydı" konulu yazısında genel bütçe gelirlerinin bütçe gelirleri hesabının yardımcı hesap kodları itibarıyla hangi idarelerin kurumsal koduna gelir kaydedileceğine ilişkin cetvel oluşturulmuştur. İlgili yazı Ek-1 Gelir Cetvelinde hangi gelirin hangi kurumsal kod ile muhasebeleştirileceği belirtilmektedir. Söz konusu cetvelin "Açıklamalar" bölümünde, idari para cezalarından ödeme süresi içerisinde tahsil edilenlerin cezayı kesen kurumun kurumsal koduyla, kesinleştikten sonra 6183 sayılı Kanun gereğince takip ve tahsili için ilgili vergi dairesine intikal ettirilenlerin ise Gelir İdaresi Başkanlığı'nın kurumsal koduyla kayıtlara alınacağı ifade edilmiştir.

Mevzuat hükümleri ve genel yazı birlikte değerlendirildiğinde, Bakanlık tarafından uygulanan idari para cezalarının muhasebe müdürlüklerine bildirilmesi ve söz konusu idari

yaptırım kesinleşene veya bu süre içerisinde ceza tahsil edilinceye kadar 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında izlenmesi gerekmektedir. Kesinleşen idari para cezaları ise Gelir İdaresi Başkanlığı hesapları üzerinden kayıt altına alınmalıdır.

Yapılan incelemelerde, Bakanlık İl Müdürlükleri tarafından uygulanan idari para cezalarına ilişkin tahakkuk kayıtlarının büyük oranda yapılmadığı görülmüştür. Tahakkuk kayıtları yapılmayan idari para cezaları, tahsilat aşamasında doğrudan gelir kaydedilmektedir. Dolayısıyla kesilen idari para cezalarına ilişkin işlemler, tahakkuk esasına göre yürütülmemektedir.

2022 yılında muhtelif kanunlar kapsamında verilen idari para cezası tutarı, idarenin elektronik bilgi sisteminde yer alan kayıtlara göre 100.311.798,64 TL iken, tahsil edilen tutar sadece 29.804.216,23 TL'dir. Buna göre 70.507.582,41 TL tutarında, tahsil edilemeyip vergi dairelerine bildirilen idari para cezalarından oluşan kamu alacağı söz konusudur. 120 Gelirlerden Alacaklar hesabının borcuna yapılan kayıt tutarı ise 251.640,27 TL'dir. Tahakkuk kayıtları tam olarak yapılmadığından bilançoda yer alan 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı, Bakanlığın faaliyet alacakları hususunda tam bilgi sunmamaktadır.

Piyasa gözetimi ve denetimi kapsamındaki idari para cezalarının tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yerine getirilmesini teminen Hazine ve Maliye Bakanlığı (Muhasebat Genel Müdürlüğü) tarafından sağlanan e-tahsilat sistemine entegrasyon çalışmalarının devam ettiği, bunu müteakip metroloji ve standardizasyon hizmetleri, ölçü aletleri ve sanayi sicil işlemleri ile ilgili para cezalarının da aynı sisteme alınmasına ilişkin entegrasyon çalışmalarına başlanacağı kamu idaresince belirtilmişir.

Çeşitli yasal düzenlemeler çerçevesinde gerçek ve tüzel kişilere idari para cezası yaptırımı uygulayan il müdürlükleri tarafından bu alacakların tahakkuk kayıtlarının ve aynı zamanda takip ve tahsilinin sağlanması amacıyla ilgili muhasebe müdürlüklerine gerekli bilgilerin tam ve zamanlı olarak verilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Personel Adına Açılan Avans ve Kredilerin Zamanında Mahsup Edilmemesi

Bakanlıkça, yurt içi ve yurt dışında görevli personel adına açılan avans ve kredilerin, mevzuatında öngörülen sürelerde kapatılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ön ödeme" başlıklı 35'inci maddesinde; her mutemedin ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlü olduğu, zorunlu hallerde yapılacak harcamalar için ön ödemenin tutarı ve mahsup süresine ilişkin usul ve esasların çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in ön ödemelerde mahsup süresini düzenleyen 11'inci maddesinde de 5018 sayılı Kanun'daki düzenlemeye paralel olarak mahsup süresi avanslarda 1 ay, kredilerde ise 3 ay olarak belirlenmiş, Hazine ve Maliye Bakanlığının zorunlu hallerde mahsup süresini ayrıca belirlemeye yetkili olduğu yönünde ilave düzenlemelere gidilmiştir.

Yönetmelik'in Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği bu yetki kapsamında Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin ön ödeme uygulamasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek üzere 55 Sıra No'lu Genel Tebliğ yayımlanmış ve anılan Tebliğ'in "Mahsup işlemleri" başlıklı 7'nci maddesinin üçüncü fıkrasında, kamu idarelerinin yurt dışı teşkilatlarının ihtiyaçları için gönderilen avanslarda mahsup süresi üç ay olarak belirlenmiştir.

İncelemelerde, yurt içi ve yurt dışı birim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla, görevli personele verilen avans ve kredilerin bir kısmının mevzuatında öngörülen süre geçtikten sonra kapatıldığı görülmüştür.

Merkez birimleri ve İl Müdürlüklerine konuyla ilgili olarak bilgilendirmenin yapıldığı, ön ödemelere ilişkin mahsup işlemlerinin kanuni süresi içerisinde tamamlanması, süresinde mahsup edilmeyenlerin takip ve tahsil süreçlerinin ise 6183 sayılı Kanun hükümleri kapsamında azami hassasiyet gösterilerek yürütülmesi talimatının verildiği kamu idaresince belirtilmiştir.

İlgili düzenlemeler çerçevesinde personele açılan avans ve kredilerin yasal süresi

içerisinde mahsubunun sağlanması, süre aşımına uğratılması durumunda ise yasal olarak kesilmesi gereken gecikme cezalarının kesilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Tek Hazine Cari Hesabının Bakiye Vermesi

Bakanlığa bağlı muhasebe birimlerinin ödeme ve tahsilat hesaplarındaki tutarlardan gün sonunda Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) bünyesindeki Tek Hazine Kurumlar Ödeme ve Tahsilat Hesaplarına yapılan aktarımlardan bazılarının muhasebeleştirilmemesi nedeniyle 102.5 Tek Hazine Cari Hesabının bakiye verdiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 6'ncı maddesinde, genel bütçeli idarelerin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimlerince gerçekleştirilen tahsilât ve ödeme işlemlerinin güvenceli elektronik imza veya elektronik ortamda verilecek talimatlar çerçevesinde TCMB aracılığıyla gerçekleştirilebileceği belirtilmektedir. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 18'inci maddesinin (5) numaralı bendinde ise genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri muhasebe birimlerinin nakit ihtiyacı veya nakit fazlası hakkında yapılacak işlemlerin Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Ödeme ve Tahsilat İşlemlerinin Elektronik Ortamda Gerçekleştirilmesine İlişkin Usul ve Esaslara göre yerine getirileceği ifade edilmektedir.

Anılan Usul ve Esasların 16'ncı ve 18'inci maddelerinde, ödeme hesabındaki tutarların muhasebe birimlerinden ayrıca bir talimat beklenmeksizin aynı gün TCMB tarafından Tek Hazine Ödeme Hesabına, muhasebe birimlerinin ve vergi dairelerinin TCMB nezdindeki tahsilat hesaplarındaki tutarların ise Tek Hazine Tahsilat Hesabına aktarılacağı düzenlenmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 19'uncu maddesine göre genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe birimlerince İç Ödemeler Muhasebe Birimine aktarılan tutarlar 103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri Hesabıyla ilişkilendirmeksizin 102 Banka Hesabına alacak, 510 Nakit Hareketleri Hesabına borç kaydedilecektir.

İlgili düzenlemeler çerçevesinde, muhasebe birimlerinin tahsilat ve ödeme hesaplarındaki tutarların Merkez Bankası tarafından gün sonlarında Merkez Bankası nezdinde Hazine İç Ödemeler Muhasebe Birimi adına açılmış Tek Hazine Tahsilat ve Tek Hazine Ödeme Hesaplarına aktarılması, muhasebe birimlerinin de bu aktarma işlemini 510 Nakit Hareketleri ve 102 Banka hesaplarını kullanarak muhasebeleştirmesi; dolayısıyla 102.5 Tek Hazine Cari Hesabının bakiye vermemesi gerekmektedir. Ancak kesin mizanda, söz konusu hesabı oluşturan alt hesaplardan 102.5.1 Muhasebe Birimi Ödeme Hesabında 1.005,60 TL, 102.5.2

Muhasebe Birimi Tahsilat Hesabında 14.348,00 TL olmak üzere toplam 15.353,60 TL bakiye bulunmaktadır.

Söz konusu tutarın Adana, Adıyaman, Kırklareli ve Tekirdağ Defterdarlık Muhasebe Müdürlüklerinde tespit edilen 102.05.01-Muhasebe Birimi Ödeme Hesabı borç bakiyelerinin 2022 yılı öncesi yapılan kayıtlardan kaynaklandığının tespit edildiği ve ilgili hatalı bakiyelerin giderilmesine yönelik çalışmalara başlandığı kamu idaresince belirtilmiştir.

Bakanlığın tahsilat ve ödeme hesaplarındaki tutarlara ilişkin aktarma işlemleri ile muhasebe kayıtlarının mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
https://www.sayistay.gov.tr

8. EKLER

EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl/Yıllar**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Tek Hazine Cari Hesabının Bakiye Vermesi	2021	Yerine Getirilmedi	Bulguda yer verilen husus devam ettiğinden 2022 raporuna alınmıştır.
İdari Para Cezalarının Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması ve Faaliyet Alacakları Hesap Grubunda İzlenmemesi	2021	Yerine Getirilmedi	Bulguya konu edilen husus 2022 yılında da devam ettiğinden 2022 yılı raporuna alınmıştır.
Kanuni Süresi İçinde Ödenen İdari Para Cezalarından Yapılan İndirimlerin Muhasebeleştirilmemesi	2021	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu yerine getirilmediğinden 2022 yılı raporuna alınmıştır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ

2022 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 23
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 26
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 26
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 27
5. DENETİM GÖRÜŞÜ 27
6. DENETİM BULGULARI 27

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Döner Sermaye İşletmesi 2022 Yılı Gider Bütçesi ve Gerçekleşmesi (TL)..... 24
Tablo 2: Döner Sermaye İşletmesi 2022 Yılı Gelir Bütçesi ve Gerçekleşmesi (TL)..... 25

KISALTMALAR

DSİBMY: Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği

TOKİ : Toplu Konut İdaresi Başkanlığı

TSE : Türk Standartları Enstitüsü

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Bakanlık Bütçesine Konulan Ödeneklerden Karşılanması Gereken Giderlerin Döner Sermaye Bütçesinden Ödenmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 409/A maddesinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın döner sermaye işletmesi kurmaya yetkili olduğu belirtilmiş, işletmenin faaliyet alanları, çalışma usul ve esasları, giderleri, işletilmesi ile hesap usullerine ilişkin hususların Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın görüşü üzerine çıkarılacak yönetmelikle tespit edileceği hükme bağlanmıştır.

Bu kapsamda, 03.09.2021 tarih ve 31587 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesinde, işletmenin faaliyet alanları 11 bent halinde sayılmıştır. Buna göre İşletme; Bakanlığın görev ve yetkileri kapsamında ortaya çıkan ve genel idare esaslarına göre yürütülmesi mümkün olmayan, fiyatlandırılabilir nitelikteki üretilen mal ve hizmetlerle ilgili faaliyetlerle birlikte Bakanlığın görev alanına giren konularda test, kalibrasyon, muayene, belgelendirme, doğrulama ve benzeri uygunluk değerlendirmeleri ile izin verme, lisans, sanayi ve teknoloji alanında gelişime katkı sağlamak üzere eğitim, analiz, kurs, envanter hazırlama, araştırma, geliştirme, yayın, rehberlik, danışmanlık, yönetim, işletme ve benzeri hizmetlere ilişkin faaliyetlerde bulunmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne istinaden 05.01.2021 tarihinde Bakanlık Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bağımsız tüzel kişiliği bulunmayan, Bakanlık merkez ve il müdürlükleri faaliyetlerini kapsayan, tek işletme modelli Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi kurulmuş, 01.01.2022 tarihinde faaliyetine başlamıştır.

İşletme bütçesinin hazırlanması, verilecek hizmetlere ilişkin fiyatların tespit edilmesi, dönem sonunda işletmenin mali tablolarının hazırlanması ve Sayıştay'a sunulması ile sair yönetim ve koordinasyon işleri, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulmuş Döner Sermaye Daire Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

İşletme, kurulduğu Bakanlık merkez biriminde işletilmekte olup, birimin en üst yöneticisi, döner sermaye bütçesinin de harcama yetkilisidir. İşletmenin muhasebe işlemlerini

yürütmek üzere bir muhasebe birimi kurulmuş olup, birimin iş ve işlemleri muhasebe yetkilisi tarafından yürütülmektedir. Muhasebe yetkilisi dışında gelir, harcama ve diğer gerçekleştirme işlemleri, harcama birimi yöneticisinin görevlendirdiği personel tarafından yürütülmektedir.

Döner sermaye işletmesi kadrolarında istihdam edilen personel bulunmamaktadır. Döner sermaye işletmesine ilişkin iş ve işlemler Bakanlık personeli olan memur, sözleşmeli personel ve işçi statüsündeki personel eliyle yürütülmektedir.

1.3. Mali Yapı

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi'ne 19 Mart 2021 tarihli ve 3682 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile Yüz Milyon (100.000.000) TL sermaye tahsis edilmiş ve bu tutarın tamamı 2022 yılı kârından karşılanmak suretiyle ödenmiştir. Başlangıç ödeneklerinin türleri itibarıyla dağılımı ve gerçekleşmeleri aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: Döner Sermaye İşletmesi 2022 Yılı Gider Bütçesi ve Gerçekleşmesi (TL)

Bütçe Gideri Türü	Tahsis Edilen	Gerçekleşen
01 Personel Giderleri	500.000,00	0,00
02 Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	-	-
03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	101.583.750,00	57.750.931,13
05 Cari Transferler	29.874.413,00	29.519.759,25
06 Sermaye Giderleri	13.000.000,00	6.435.026,85
TOPLAM	**144.958.163,00**	**93.705.717,23**

Yıl sonunda gerçekleşen 93.705.717,23 TL'lik toplam bütçe giderinin yaklaşık olarak % 61'i Mal ve Hizmet Alım Giderlerinden, % 6'sı ise Sermaye Giderlerinden oluşmaktadır. Bütçe giderlerinin %31'ine tekabül eden Cari transferlerin % 98'i ise, aylık gayrisafi hasılattan tahsil edilen tutarlar üzerinden %15 oranında genel bütçeye aktarılan Hazine paylarından oluşmaktadır.

Öte yandan, döner sermaye işletmesinin gelir tablosuna göre net satışları 174.178.391,43 TL'dir. Net satışlar içindeki en büyük payı, belgelendirme gelirlerinden elde edilen gelirler ile izin verme gelirleri oluşturmaktadır. İşletmenin faaliyet giderleri ise 88.759.202,32 TL'dir. Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar toplamı olan 23.993.152,04 TL'nin 6.222.927,20 TL'sini faiz gelirleri oluşturmaktadır. İşletmenin olağandışı gelir-giderleri ile dönem net karı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları sonrası dönem net karı ise 108.498.474,22 TL olarak gerçekleşmiş olup bu tutarın dönem sonu bilançosunda 590-Dönem

Net Karı Hesabına aktarımı sağlanmıştır.

Döner sermaye işletmesinin gelirlerine ilişkin başlangıç ve gerçekleşme tutarları ise aşağıdaki şekildedir.

Tablo 2: Döner Sermaye İşletmesi 2022 Yılı Gelir Bütçesi ve Gerçekleşmesi (TL)

Gelir Türü	Öngörülen	Gerçekleşen
03 Mal ve Hizmet Gelirleri	176.083.830,00	174.178.391,43
06 Sermaye Gelirleri	-	-
09 Diğer Gelirler	1.250.000,00	23.993.152,04
TOPLAM	**177.333.830,00**	**198.171.543,47**

Mal ve hizmet gelirleri, tahmin edilen tutarın %99'u oranında gerçekleşmiştir. Diğer gelirler kalemindeki belirgin farklılık ise TSE gelir paylarındaki artıştan kaynaklanmıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine bağlı olarak kurulmuş olan döner sermayeli işletmelerin iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması ve muhasebesi ile kontrol ve denetimine ilişkin usul ve esasları düzenleyen Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği (DSİBMY) hükümlerine tabidir.

Buna göre, bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir ve Yönetmeliğin üçüncü kısmının "Çerçeve Hesap Planı" başlıklı dördüncü bölümünde detaylı olarak düzenlenen sistematiğe uygun olarak kaydedilir.

DSİBMY'nin 565'inci maddesine göre, bilanço ve gelir tablosu dipnotlar ve ekleri ile birlikte temel mali tabloları oluşturur. Malî tabloların amacı yatırımcılar, kredi verenler ve diğer ilgililer için karar almada yararlı bilgiler sağlamak, gelecekteki nakit akımlarını değerlendirmede yararlı bilgiler sağlamak ve varlıklar, kaynaklar ve bunlardaki değişiklikler ile işletme faaliyet sonuçları hakkında bilgi sağlamaktır.

Mali raporlamanın amacı ise yöneticilere, kamuoyuna ve denetim yetkililerine bilgi sunmaktır. Bu amacın gerçekleştirilmesi için de; işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi ile birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan mali tabloların belirlenen sürelerde yönetim ve ilgililerin bilgisine sunulması gerekmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken ve denetim ekibince Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesi gereğince temin edilen defter, tablo ve belgelerden aşağıda sayılanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Gelir tablosu,
- Envanter tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin

hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bakanlık Bütçesine Konulan Ödeneklerden Karşılanması Gereken Giderlerin Döner Sermaye Bütçesinden Ödenmesi

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinden ödenmesi gereken giderlerin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi bütçesinden ödendiği görülmüştür.

10.7.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 409/A maddesine dayanılarak hazırlanan 03.09.2021 tarihli ve 31587 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesiyle faaliyet alanı belirlenen Döner Sermaye İşletmesinin 8'inci maddesine göre giderleri;

a) 6'ncı maddede yer alan hizmet ve faaliyetlerin gerektirdiği harcamalardan,

b) İşletme kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen personele yapılan aylık, ücret ile malî ve sosyal haklarına ilişkin ödemelerden,

c) Döner sermaye hizmetlerine ilişkin kırtasiye ve büro malzemesi, su ve temizlik malzemesi, enerji alımları, yiyecek, içecek, giyim, özel malzeme, güvenlik ve koruma malzemesi ve benzeri tüketim malzemeleri alım giderlerinden,

ç) İşletmenin hizmetlerine ilişkin olarak görevlendirilecek personele 10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre yapılacak ödemelerden,

d) İşletme faaliyetleri ile ilgili yasal giderler ile vergi, resim, harçlar ve benzeri giderlerden,

e) İşletme faaliyetleri için gerekli olup, müşavir firma ve kişilerden temin edilecek olan her türlü hizmet alım giderlerinden,

f) Faaliyetlerin gerektirdiği haberleşme, taşıma, ilan, sigorta, komisyon giderlerinden,

g) 6'ncı maddede yer alan hizmet ve faaliyetlerin gerektirdiği yurt içi ve yurt dışı eğitim, staj, kurs, toplantı, konferans, sempozyum, sınav, etkinlik ve paneller için yapılacak

giderlerden,

ğ) 6'ncı maddede yer alan hizmet ve faaliyetlerin gerektirdiği reklam, numune, fuar, tanıtım ve organizasyon giderlerinden,

h) İşletme faaliyetlerinde kullanılmak üzere, satın alınacak olan her türlü menkul mal ve gayrimaddi hak alımları giderlerinden,

ı) 5.1.1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanunu hükümlerine göre satın alınacak taşıt giderleri ile hizmet alımı suretiyle taşıt edinilmesi için yapılacak giderler ve personel servis kiralama hizmeti giderlerinden,

i) İşletme tarafından kullanılan binaların bakım ve onarım giderleri ile işletme tarafından kullanılan araç ve gereçlerin bakım ve onarım giderlerinden,

j) İşletme faaliyetleri ile ilgili taşınır veya taşınmazların kira giderlerinden,

k) Benzeri diğer giderlerden,

şeklinde sayılmış olup, Döner Sermaye İşletmesinin faaliyetlerini sürdürmeye yönelik giderlerden oluşmaktadır.

Yönetmelik'in 7'nci maddesinde gelirleri de benzer şekilde sayılan Döner Sermaye İşletmesinin aynı Yönetmelik'in 28'inci maddesine göre bakanlığın görev alanında olup başka kurum ve kuruluşlarca yürütülen hizmetlerden elde edilecek gelirler ile görevlendirme yapılan veya devredilen hizmetlerden elde edilen gelirlerden Bakanlıkça belirlenecek oranlarda pay alınacağı, alınacak gelir payı oranlarını belirlemeye Bakanın yetkili olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede gelirlerinin bir kısmı Bakanlığın görev alanında olup başka kurum ve kuruluşlarca yürütülen hizmetlerden elde edilecek gelirler ile görevlendirme yapılan veya devredilen hizmetlerden elde edilen gelirlerden Bakanlıkça belirlenecek oranlarda alınan paydan oluşan Döner Sermaye İşletmesinin giderlerinin büyük çoğunluğunun ise Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın kendi bütçesinden ödemesi gereken Bakanlığın elektrik, su, doğalgaz gideri gibi cari giderlerden, il müdürlüklerine akaryakıt alımı, bakanlığın tüm personeline koruyucu güvenlik malzemesi alımı, Bakanlığın düzenlediği fuar ve organizasyon giderleri gibi mal ve hizmet alım giderlerinden, bakanlık binasının bakım onarımı, Bakanlık hizmet binasını yapım işinden dolayı TOKİ'ye kalmış olan borcun ödenmesi gibi sermaye ödemelerinden ve bakanlık personelinin yurtiçi ve yurtdışı yolluk ödemelerinden oluştuğu görülmüştür.

Merkezi Yönetim Bütçe Kanunları ile Bakanlık harcama birimlerine tahsis edilen ödeneklerin miktarı ve serbest bırakılma zamanlarının özellikle vadeye bağlı ödemeleri karşılayamaması nedeniyle hizmetlerin kesintiye uğramaması ve faaliyetlerin devamlılığı için Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliğinin 6'ncı ve 8'inci maddesine uygun olarak bazı giderlerin

ödendiğini kurum cevabında belirtilmiş olsa da anılan 8'inci maddede sayılan giderler Döner Sermaye İşletmesinin faaliyetlerini sürdürmeye yönelik giderlerden oluşmakta, Bakanlığa ait cari ve sermaye giderlerinin ödenek yetersizliği sebebiyle Döner Sermaye İşletmesi bütçesinden ödenmesinin döner sermayeli işletmelerin kuruluş amacına uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

Yönetmeliğin 5'inci maddesine göre faaliyetlerinden elde edilen kârları, ödenmiş sermaye tahsis edilen tutara ulaşıncaya kadar sermayesine eklenmesi gereken, ödenmiş sermaye tutarı, tahsis edilen sermaye tutarına ulaştıktan sonra, yılsonu kârı hesap dönemini izleyen Nisan ayının sonuna kadar genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili muhasebe birimi hesabına yatırması gereken Döner Sermaye İşletmesinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na ait bütçeden ödenmesi gereken giderleri kendi bütçesinden ödemesi sebebiyle genel bütçe gelirlerinde azalışa sebep olduğu düşünülmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
https://www.sayistay.gov.tr